

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

UN TRIMESTRE
Dins Espanya: una pesseta.
Fora d'Espanya: dues pessetes.

ADMINISTRACIÓ:

St. Bernat, 5, Pral. 2.^a
CIUTAT DE MALLORCA

Administrador: JUAN RIUTORT

LA MAURORA

¿A ON LA VENEN?

A Manacor: Ca-mestre Antoni Fiol Ferrer, 5.
A Palma: Llibreria d'En Guasp Morey, 6.—Taller d'encuadernacions d'En Francesc Ferrer, Sta. Eularia, 25.—Llibreria de N. Ernest Fran, Brossa.—Llibreria Amengual y Muntaner.

Surt cada di-sapte per donar ventim i altres erbes a nes qui s'ho guany

La Resurrecció del Crist

Hipòtesis de la visió

Els partidaris d'aquesta hipòtesis, bravetjant de gent científica, diuen: Les primeres qui foren an el sepulcre, varen esser les dones qui eren estades testimonis presencials de la Passió i Mort del Crist a la creu. Commogudes per el terrible espectacle no manjaren ni begueren res durant els tres dies que transcorregueren entre la mort i la pretenguda resurrecció, i això explica que els seus nirvis se trobassen en un estat de superexcitació agudíssima. De dia i de nit totes les seues facultats estigueren sugestionades per l'imatge del Crucificat, i totes les seues converses ballaven damunt son estimadíssim Mestre. Durant el camí vers el sepulcre, lluitant entre la por i l'esperansa de veure'l ja antes d'arribar, una d'elles pega un crit: «E-hi es! no'l veis?» Sentint aquest crit, totes s'exalten mes i més i efectivament creuen veure'l. «¡Sí, el veim, allà est!»

Tal va esser la primera aparició; una objectivació d'una visió interna produïda per l'irritació nerviosa; una projecció sensible d'un fantasma purament imaginari.

Pere, qui tampoc havia manjat res, i passava una pena fora mida pensant en les tres vegades que havia negat son Mestre en la nit tràgica de la Passió, se contagià de lo que li contaren les dones, i també ell veu el Crist, i baix de la seua paraula creuen els demés deixebles i també veuen son Mestre.

Per lo que respecta a Sant Pau, era un epilèptic, qui, amb el caure del cavall i la ferida que se feu an el cap, tengué un trastorn cerebral, i també va creure que havia vist i sentit Aquell mateix que ell perseguia.

Tot idò se reduïx a una historia de gent enlluernada i a una crisi nerviosa. L'història de la resurrecció del Crist, no mereix altre crèdit que tantes altres histories de aparicions fantàstiques que arriben de vegades a sugestionar fins tot un poble.

En realitat

Res més fantàstic i baladrer

que aquesta narració dels visionaris. Si tot era només cosa de visions fantàstiques de les Dones i dels Apòstols, ¿perque quant aquests s'atreveren a publicar que el Crist havia resuscitat, per que el Gran Consell, en lloc de manar-los que cal assen, no los citaren davant el sepulcre, i obrint-lo no los mostraren el cadàver del seu Mestre? Hi poria haver manera més fàcil de fer callar els Apòstols visionaris, que oposar a les seues afirmacions malatisses el cadàver real i vertader del Crucificat? Pero ¡ah!

El sepulcre estava buit!

Ademés ¿eren els Apòstols gent tan crèdula com això?

Quant les santes Dones los contaren lo que havien vist, ells no les cregueren i pensaren que desoariatjaven, segons conta San Lluç, cap. 24, v. 11. Sobre tot, hi va haver l'Apòstol Sant Tomàs, qui an els demés apòstols los va dir

No hu creuré

en no ser que posi els meus dits dins les seues llagues. Aquest sí que no se deixava dur dels nirvis ni somiava,

No hu creuré si no hu toc amb les meues mans

Idò bé, aqueix deixeble incrèdul cau també an els peus de Crist resuscitat exclamant

¡Senyor i Deu meu!

Després d'haver posat els seus dits dins les llagues del Resuscitat.

Ademés ¿com expliquen els visionistes que

Les aparicions acabaren an els 40 dies?

¿Com expliquen que justament en un mateix dia se calmasen els nirvis de tots els deixebles, acabant totes les visions? La fe dels Apòstols era més forta i viva que mai, i a pesar de tot ja no tenen visions.

I quina classe de visions foren aquelles, que han merescuda la fe de l'humanitat civilisada durant 20 sigles?

Cada dia sentim a dir que hi ha haguts espiritistes que han vist en Bismarck, o en Napoleón o en Luter... i ningú en fa cas, i si los passàs p'el cap dir que han resuscitat, ¿no bastaria anar an el sepulcre a on estan enterrats i veure el seu cadàver, per desmentir l'estrafalari visió espiritista?

Sempre idò venim a caure en el mateix fet incontrovertible:

El sepulcre és buit

¿Com s'explica idò que el sepulcre siga buit?

En parlarem un altre dia, si Deu ho vol.

CLAR-I-NET.

Xinxoram socialista

Dilluns fonc es primer de maig, festa grossa des socialistes. Es una conquesta colossal d'ells, tan profitosa per sa classe treballadora com sa ganancia de Na Peix-frit, que comprava es peix cruu, el fregia, e-hi posava s'oli i llavò el venia frit an es mateix preu que ella l'havia comprat. Perque veïam quin profit treu sa classe treballadora de sa festa des primer de maig? que hi guanya? quines ventatges n'hi venen? Pert es jornal, que guanyaria fent feina, i gasta altre tant dins tavernes o cafès o amb bauxes que no li han de dur més que ronya. I d'ets aplecs que fan es socialistes i des discursos que hi tiren i de ses conclusions o acorts que hi prenen que llavò duen a ses Autoritats amb gran pompa ¿què en treuen es socialistes i sa classe treballadora? A la vista està: res, res, res. Molta de paraula, molt d'embuiar fil, cops de bombo, renou de xaranges, trons i llamps contra es capital i sa classe burgesa, i... bona nit, si't colgues, Angela Maria! Així són ses conquestes estupendes des socialisme per sa classe treballadora: una pura farsa, una ilusió, una enganaia per emblanquinar beneits.

Lo gustós va esser s'Obrerexo Balear, que sortí dilluns de rigurosa etiqueta, amb paper satinat i amb ses firmes de tots es caporals socialistes, que demostraren una volta més que en punt a gramàtica i a il·lustració se troben vint o trenta graus baix zero. Com se suposa no hi mancaren poetes de mala mort, entaferrant es seu raig correspondent de gloses aigordenteres, plenes de dois i barbaridats. I encara

eren més ridículs ets articles en prosa, sobre tot, respecte de sa guerra europea, perque uns no se'n treien paraula bona, condemnant-la, demanant que s'acabi, que té que acabar-se immediatament; i altres demanaven que no, que no s'ha d'acabar, que ha de seguir fins que Alemania romanga vençuda, esfondrada, feta bossinets com es cap des dit petit. Com se suposa aqueix que demanen que sa guerra seguesca, se'n guarden com de caure d'anar-hi ells a posar-hi es coll per fer-la seguir; ès que se guarden permillor avinentesa, com es Capità Aranya.

Si es caporals socialistes en tenguessen gens d'allò que no'n venen a plassa, no tendrien cara per sortir a's mig a parlar des progressos, avensos i conquestes des socialisme dins Mallorca, perque ja fa anys que va de rota-batuda, no se'n du més que derrotes, mancabts i escapades, no guanya en lloc, sino que pert, mancaba, minva per tot arreu. En tota Espanya no tenen més que un diputat a Corts; en-lloc tenen diputats provincials; a Ciutat no tenen ni mig Retgidor; sols a Manacor i a Lluchmajor en tenen qualcún, i encara ès per sa blaiura i bamboleria d'ets elements d'orde d'allà deixats completament de sa mà de

¿S'ès vist mai fracàs més gros que es des Socialisme en lo de sa guerra del Marroc i de la Tripolitania i des Balcans i s'actual guerra europea? Den.

Es socialistes juraven i perjuren, i s'Obrer Balear es primer de tots, que ells havien fetes impossibles ses guerres, que no n'hi hauria pus, que ells les aturarien... A la vista està si les han aturades ni impedides, ¡encara tenen cara per esqueinar! ¡Farsants! més que farsants!

Rapassó

III

Estufornos d un cap-voia carabassenc

No són altre cosa es quatre burots que un tal Morón posà s'altre dia damunt s'Obrerexo Balear, sobre sa questió feminista, i que a dir ver, fan cara de remato de plet. Després de xarrar més que set taconers, sense deixar res an es fus anant de So'n Mel-lo a So'n Catel-lo, pegant un cop an es clau i un cop a sa ferradura, no sortint mai des b a ba de sa rutina, de s'allunyament de sa dòna de ses corrents socials, de sa seua vida somea a s'indiferencia, des redentorisme, des pla social amb altres dois de sa mateixa taifa, entra finalment a sa seua objectivitat rebutjant s'us, no sempre fructuós, de ses hipòtesis (suposicions). No ès s'us de ses hipòtesis, Sr. Morón, lo que no sempre es fructuós, sino això que feis voltros, socialistes, entaferrant mentides que sols una tristíssima ignorancia pot colgar dins ès vostro formatje o carabassot per gitar-les llavò damunt es vostros paperots. Perque ¿ès hipòtesis o maleïda ignorancia, afirmar que sa dona de ca-seua «romàn dins un estat de indiferencia i de inactivitat, propi tan sols d'ets impotents»? ¿No vos ne sou temut de que no hi vèieu de cap bolla, quant afirmàveu, més serio que el P. Bestard, que sa dòna havia de fer costat an aquells homos qui atrevits feren trosos ses cadenes de sa veia tradició, espèdregant així es camí per arribar

més prest a sa proclamació des drets de sa dòna? ¿Quins drets ha de demanar sa dòna per ella, ni quina vida social ha d'atènyer encara, que no haja conseguida dins ses cadenes de sa vèlla tradició cristiana? ¿No sabeu que aqueix cadenes tan remolcades amb gran renou per un socialisme, entabnat de deliris inquisitorials, feren social sa dòna i la posaren en possessió de tots es drets i devers que li pertocaven, com també d'una llibertat d'acció social que mai per mai es socialisme amb tots ets amors lliures serà capaç de revindicar-li? Tot això de cadenes cristianes de que sa dona esta fermada, no passa més enllà d'una figura de sa retòrica socialista. Escoltau una estona sa gran obra social feminista, que es cristianisme dugué a terme tal com la mos conta En César Cantú, amb quatre pinzellades magistrals. «Retornada, diu aqueix benemerit escriptor, sa gran familia humana a sa seua naturalesa, sa dòna sortia també de sa vergonyosa nulidat antiga, fent-la naturalment igual a s'homo, anque li estigués per altra part subjecta a causa de sa diferencia de quefers i missió. Maria s'elegida del Senyor, santificava aquell sexe; s'eren vistes dones piadoses an es peu de la creu; Jesucrist havia parlat amb elles, perdonades ses faltes, i n'hi hagué, que després de sa seua mort romangueren en companyia d'ets Apòstols, fent oració, i després los anaven darrera per servir-los, talment e-hu havien fet amb Jesucrist. Na Magdalena i ses Maries batiaven i profetisaven, se feia bona memoria d'elles i molt sovint les trobam afectuosament saludades dins cartes dels Apòstols; prenen part en ses assemblees, participant de s'ins-trucció, sacrifici i des Ministeris, i St. Pau recomanava a Timoteu ses que li aidaren en s'obra divina. Tot d'una foren anomenades diaconises, que eren viudes, vertaderament viudes, com diu St. Pau això ès, qui havien de tenir xeixanta anys fets, devien haver criat ets seus fiis, donat hostatge, rentats es peus an es viatgers, consolats es trists i apesarats; ademés de tot això, havien de esser castes, mesurades, feels. Donès e-hi havia que no tenien més alou que fer qual-que passada per ses presons, dur mis-satges o es Viàtic secretament, repar-tir entre es malalts es dons d'aquella piedat qui tant escau an es seu sexe, administrar ets auxilis an es màrtirs; besar ses seues ferides ubertes, donar-los algo mentres eren turmentats, recullir sa sanc i ets ossos, després de morts. Finalment compareixien plenes de coratge davant es tribunals; plantant cara a s'orgull des jutges, a s'enginyosa crueldat des botxins, confiant llur puresa an aquell Deu qui multipli-cava es miracles en favor d'elles. Quant les martirissaven, feien mentir s'insultant dictat de molles que solem aplicar an es seu sexe, mostrant se més heroiques que ets homos, amb tot i haver de romandre exposades, no tan sols an ets insults i malmenades, sino també a qualsevol gros-seria contra es seu pudor, i quant no hi valia sa força per subjectar les, mal-lavetjaven vencer-les per sa virtut. Així se feien dignes de combatre Venus; mentres que ses dones paganes, tenguent ets honors de sa castedat i es plers carnals, deien: viure es gaudir! elles, ses cristianes virtuoses i afrontades deien: viure ès patir».

Després de llegir aqueixa pintura

tan verídica de s'estat social de sa dona, a on l'eixecà es cristianisme, ¿no és cert que fan gitera ses afirmacions hipòcrites i toixarrudes des socialistes, començant per Na Margot i acabant p'En Moron, parlant des *feminisme*, de lo que es socialisme ha de fer encare per sa dona, sabent lo molt que es cristianisme ha conseguit a favor de ella ja fa vint sigles? I segueix En César Cantú dient. «Dins es tractat *ad uxorem* que escrigué En Tertulià, sobresurt sa dona baix d'un cairre ben diferent que dins sa societat pagana; comparteix amb so seu espòs tot es pes de ses ocupacions, ses creencies, sa fe, fins i tot ses rendes amb-e que socorria es germans necessitats. Sa dona convertida, és llevor que brota prop de sa llar domèstica; i, si no inspira an es seu espòs noves idees, no va admiració i nous desitjos, al manco bé heu realisa en sos seus servents i fiis. Sa familia de Priscila es sa primera a on se fa aqueixa tramudança de ses idees orgulloses, damunt les quals reposava s'antic patriciat, en sos sentiments de fraternidat humana, que ben mirat dins es cristianisme venen a esser es de igualtat. Tres Prisciles, N'Hilarià, Flavia, Severina, Fermina, Justa, Ciriaca, moltes Lucines i altres viudes riques, convertides en diaconesses, passaven es dies fent oració demunt ses tombes des seus esposos, endiumenjades aqueixes amb tot l'esment i gelosia possibles, que altres posaven preparant i enrengant ses cambres de carnalidats; mares i verges santes expiaven es crim de ses qui se prostituïen per ses deeses, pregant sovint sovint, donant almoines an es pobres i atribulats». «Mes endavant havien de fundar ses dones, amb ses seues riqueses, hospitals, merescuent s'amistat i ets elogis des sants, per exemple, Na Marcela i N'Asela de part de tot un St. Jeroni; i N'Albinia, sa mare de totes dues, Na Principia, fia de sa primera, i lo mateix sa seua amiga Na Paula, Na Paulina, Eustoquia, Lea, Fabiola, que venè tots es bens per fundar es primer hospital que Roma oposa an es monuments de carnatge i prostitució; Melania a Palestina mantenia més de cinc mil confessors; i totes les veia i admirava St. Jeroni, no sols pacients sino també trebaiadores. Prest St. Agustí s'era convertit per sa mare, St. Juan Crisòstom era educat de sa seua, com també era salvat St. Basili i més tart santificat St. Lluís; altres assegudes en es sitial real convertiràn nacions senceres». Pero basta ja de retreure mes s'autoritat d'En César Cantú contra ses toxarrudes socialistes, parlant de sa dona. ¿No és ver que sa religió dignificà sa dona, la *socialisa*, la fa companya de s'home, no esclava, i la posa de ple en contacte amb ses necessitats de sa vida, emprant es seu esfors i entusiasme? ¿No és ver que es cristianisme ha conegut es seu valor i l'ha aprofitat quant és venguda s'hora, en tota casta d'acció que esqueia a sa seua condició de dona? Llegint aqueix cas que es sants feien de ses dones cristianes alabant sa seua cooperació a s'obra des cristianisme ¿no és una grosseria maligna, una bataionada feresta, que ja no mos passa des coll en avall per tenir-mos hi acostumat es socialistes, sentir s'ignorantísim cantussol que mos arma s'*Obreretxo* dient que molts de sants maleeixen sa dona i la rebutgen i l'insulten? Es que aqueis socialistetxos ns saben com s'ho han de fer per mentir i calumniar tot lo més sant i sagrat de la terra i del cel.

Deu los do seny i coneixement. Amèn.

LLORENCET DE SES JOTES.

Qui no és del l'art... el gasta

Un socialista qui s'alça a majors

Els qui no teniu la obligació enutjosa o el malgust de lletgir papers esquerrans ¿que no endevinaríau, ni en deu pics, per on li pega un escriptor del «*Obreiro Balear*» no sabem quin? ¿I és una llàstima! ¿que haja de restar anònim una pessa com aquesta! ¿A explicar i defensar les teories del socialisme? a desfer i destruir els arguments dels contraris? Ca' aqueis ossos son una mica mals de desnassar: idò ¿a calumniar, a afisconar, a insultar els inimics? tampoc, an això ja hi ve qualsevol elet: l'home té una pensada d'aquelles, d'aquelles i pega més forta sa volada: s'alsa mestre de doctrina i dona consels de perfecció cristiana i lliçons d'el Evangelí... ¿Què serà qualcún qui per bona sort haja uberts els uis a la llum i vulla rescabalar, semblant bon gra, el mal que ha fet escampant jui arreu? Alerta a fer judicis temeraris, que ell mateix diu ben alt que no té fe; però, criatura, i tal confessió no era ben escusadora? trobau que importa que un ca quant lladra o un moix com miula diga: «jo som un ca, jo som un moix?» prou coneixedor que-hu fan! nigú s'hi engana. Lo que ell assegura una cosa que per ben molt no mos serien atrevits a dir que sien de sa mateixa camada tots ells, sensa fer una mica d'excepció: si mos hi atansam, mos mou un escàndol i mos tira s'aumut p'es cap, n'estam segurs! *nosotros*, escriu, així en general, en plural, tots a la una: «*Que nosotros no pidamos este milagro pase, porque no tenemos fe;*» Idò és estat que aqueix escriptor terrible no es vol entretenir tomant branques; va an es viu, pega destrallada a ses rels per deixar el seu inimic d'una vegada i per a sempre confús, retut del tot, aniquilat; per això m'agafa per son conte el P. Vives, jesuïta, director i ànima del *Patronat*, (ja saben la pia que li tenen, casi tanta com a tots els Jesuïtes!) i amb l'Evangelí amb sa mà li dona un atac ferest, i davant Deu i tot lo mon demostra, com dos i dos fan quinze, que el P. Vives no coneix, que no sap, i lo que és pitjor, que no escolta ni segueix l'Evangelí... ¡Pobre P. Vives! poreu aplegar en voler jvos han deixat en es siti, sou difunt! casi mos venen ganas de dir-vos un *requiem aeternam*... Amb quin gust el vos dirien, en que sien increduls, devers uns estudiets del Sindicat!

Eh? que no hu és un cas célebre aquest? hi pot haver res més salat que veure un socialista sense fe ensenyant l'Evangelí a tot un Pare jesuïta?

Llògica pura

Aquest bo d'escriptor fa lo mateix dels moixos amb una rata: quant l'han aglapida, l'amollen i s'hi tornen tirar damunt, la deixen fogir i s'hi tornen afuar, s'hi deverteixen cruelment abans d'engolir-la; aixís ell abans de pegar amb les mateixes paraules del Bon Jesús estocada que ha de xapar de mitx a mitx el P. Vives, s'hi deverteix fent-ne xangleta, posant-lo en ridicul. I de quina manera més desdixada. Conta que quant el P. Vives cridà an el «*Patronat -léase borregato*» aqueixa graciosidat, de tan bon gust, tan esquisida i llavors nova, ja a la segona retxa de tal escrit, que no fa més d'una columna curta, però ben aprofitada, vaja si hi està! idò quant cridà una partida d'Autoritats i bons senyors perque li aidassen a establir cuines econòmiques per mantenir els pobres obrers desvalguts que no tenien feina, les parlà amb la l'agradosa sencillesa que ja li és típica, amb paraules plenes de compassió i l'amor per els pobres qui mal de son grat estaven mans-fentes i no porien mantenir ses families

amb la suor del seu front; paraules avengudes que alabà tothom i que convenceren i entendriren la gent de tal manera que de bon grat tots li volgueren fer costat, i li feren ofertes ben generoses i espléndides; però com en aqueixes hores d'angunia sempre hi sol haver *vius*, qui per sos fins i efectes, sovint vergonyosos i que no's poren confessar cara alta, les convé engrescar la cosa, fer molt de renou, *inflar el xot*, ell tement-se la feta, volgué *polsar* la situació per fer-se be càrrec del mal, i per això agafà els 250 al·lotons que ensenya a les seues escoles (o entre parentesis, a voltros socialistes, qui estimau tant, al manco de de boca els obrers, ni mitja parauleta d'alabanca vos mereix qui per amor de Deu ensenya tal nombre de fills d'obres?... i d'en un en un les preguntà si son pare tenia feina i, i de tots ells no'n trobà més que quatre que les ne faltàs. Bono, i amb això ¿què-hi trobau res de mal? jo som tan curt de vista que no hi sé veure més qu'un homo ple de sinceridat, qui parla amb so cor damunt sa mà i que vol posar ses coses en es seu punt, per que nigúromanga enganat ni enlluernat per les males arts dels *vius*. Idò perque vegeu ses coses! aquest bo d'escriptor diu que amb això el P. Vives se tirà una *planxa* ¡«KOLOSAL!» sie! amb K i versaletes, per més solemnidat. No res: una altra graciosidat seva la mar de salada, no més que se degué errar, i en lloc de pendre d'aquella sal fina, fina, pero coenta, que li diuen *àtica*, o de sa que empra tothom, que, si bé més comuna, al cap i a la fi és saborosa, pegà a sa *sosa*; vetaquí com li sortí tan saborós el seu escrit.

Per lo que se pinta totsol és per treure conseqüencies: sino vejau. «¿Es que Palma sólo está habitada por 250 familias? Según el jesuïta Vives es así» ¿d'on vos ho treis? però, criatura, i com no hu entengué així nigú dels qui l'entenen, ni cap dels diaris que li alabaren ferm aqueix discurs, que vos caigué com una pedrada a s'os de sa cama? o és que teniu una manera de discorrre apostà per Vos, diferent de la de tots els altres, qui des cap se'n serveixen per qualque cosa, més que per dur gorra o capell. Escoltau ¿de quant encà 250 al·lots suposen altres tantes families? que no n'hi deu haver dos i tres o més de germans, d'una mateixa casa? ¿dins Ciutat no hi ha cap familia que no sia d'obres? i cap, cap n'hi ha d'obrer que no tenga sos fiis en el *Patronat*? -Tals enormidats, indispensables perque tengués fonament aqueixa sortida vostra, les ha dites mai el Pare Vives, ni nigú que estiga en son seny? ¿Vol dir aqueix bo de P. Vives hauria mogut tot aquell alguer, m'hauria cridat tots aquells Senyors de qui fa fer, per demanar-los un sacrifici, un esfors de tots plegats que bastàs per posar remei al conflicte obrer, i hauria començat negant tal conflicte o fent-lo no res? per ginyar-los a fer tal sacrifici ¿res més avengut hauria trobat que dir-los: «Senyors, dins Ciutat no hi ha més que quatre jornalers que no tenguén feina; ajuda idò! que s'és mester?» ¿No l'haurien enviat en mal-hora allà on no-hi plou? i prou bé que li hauria estat per bàmbol! Vaja, pareix mentida que certes coses les puguen dir en serio.

Lo que a tot estirar se poria despendre de tals paraules del P. Vives, és 10h Comentarista des l'*Obre!* que sols estaven mans fentes per força un dos per cent dels trabaïadors; i an això sí que li haurian pogut rebatre una cosa, que no sé com no vos acudí; que pot ésser molt bé que aquest tant per cent sia molt més crescut entre els obrers qui no s'acosten al *Patronat*; e-hi posaríem unes bones messions! ¿Com s'explica aqueixa diferencia? ah! ademés de que el Patronat fa tot quant pot per cercar feina an els seus, hi ha que és una gran facilitat per trobar fei-

na esser-ne afectats, esser homes formals, de paraula, fiats, dòcils, manetjassos, amb una paraula homos honrats i bons cristians; e hi ha que sa feina la solen tenir mala de trobar els qui s'estiment més dues festes que un dia ferner, els qui s'agraden més d'arreglar l'Espanya o per *socialisme* tot vo tan una tauleta redona dins una Societat o casino, en lloc d'aguantar el pes del jornal ajupits damunt una eina, en lloc de compartir els trebais de sa familia amb sa dona i els infants: i ¿no és natural que els qui han de dar feina, els qui han de mester homos, s'estimin més haver-los dels primers que no haver de tractar amb sos altres? I no pot ésser molt bé que devers el *Patronat* sovintetgin més aquells, i que entre els socialistes no n'hi falti qualcún dels altres? ¿Me creuríeu si vos deia que he tengut ocasió de tocar ho amb ses mans?

Un consel s'ha d'admetre d'un inimic i tot; per això me plau donar-vos-ne un i voldria que no l'tirasseu dins un sac foradat. Vos, que és segur que teniu bo amb la plana-major del Socialisme, ¿perque no les proposau que dins tots es vostros col·legis, societats, redaccions (d'una manera especial) vaja dins tots es vostres centres culturals, posin escoles de Llògica? Sabeu que vos hi diria de bé! Això de Llògica és una mica de cosa que no fa gens de planta ni embalum; però que, per pensar i discorrre, és just es timó per una barca. —Creis-me: per estanyar-se papers ridiculs i alliberar-se de fer riure la gent, és un remei segur, que no falta; i és provat.

UN FORA-VILER.

N'Arnau

IX.

Lo endemà de sa conversada sobre N'Arnau amb En Mena i En Penjat a s'ombra d'aquells tarongers, no va caure bé anar an *es Port*, i mos passarrem tot lo sant dia conversa qui conversa amb sa gent de ca'n Mena contant-mos des viatges que uns i altres havíem fets fora d'Espanya, i es vespre quedà tot convengut per anar a fer sa dinada an *es Port* a sa casa que hi tenen aquells senyors.

Ni D. Lau ni D.ª Biatriu estigueren per venir-hi per amor de sa calorota que feia, que los sobraguetjava massa, i així ja no hi vengueren Na Noretà ni N'Ainons, que se veia que en tenien moltes de ganas.

Es cuiner sí que vengué amb noltros amb tot es preparatiu que era del cas; i, tot d'una que fórem allà, l'home ja posà fil a la guia perque se veia que volia fer quedar bé la casa.

Com partirem un poc abans de sortir es sol per poder pescar una estona, mos triaren una pesquera bona, i En Penjat i En Mena amb tot s'ormeig corresponent pescaren un parell d'hores i tocaren escata així mateix, sols que no haguéssim de *dur es frare*, això es, tornar-mos-ne de buit.

Jo, com només servesc per pescar dins es plat, estava assegut davora ells, esmolant sa garrova tot lo que era bo, pero sensa batejar-me, perque es peix no fuig des renou, sjno des moviment, que és de lo que se tem.

Com es sol tregué ses mordales de tot que ja comensava a caponar, En Mena i En Penjat aplegaren ets ormeigs i sa pescada, i ¡cap a ses cases manca gent!

Arribam, es cuiner aplega sa *pescada*, que amb un barrisc que hi afegí d'un llait de pescadors d'allà, bastà per fer-mos una *caldera*, que vos assegur que ets àngels e-hi cantaven de saborosa que era.

Mos presentà sa proposició de si ja berenaríem, i per unanimitat acordàrem de que sí. Mos treu un xocolat,

amb llet i unes ensalmades fetes d'ell, a on no hi havien plantat res, i hu llevàrem tot des vent. Adesà sa taula i se'n anà dins sa cuina a fer sa seua via, mentres En Mena me mostrava sa casa, que en bona veritat és magnífica: gran, espaiosa, esplèndidament moblada, fresquíssima.

Totes ses persianes estaven tancaades i totes ses portes ubertes, fora ses de davant, i per tot corria un airet lo més delitós. E-hi feia un estar de reis.

—Bono, al·lots! vaig arribar jo a dir, ¿i que no hem de refermar ses amors, *verbo* sa contarella de N'Arnau?

—En voler, diuen En Mena i En Penjat.

—Idò vaja! dic jo. M'heu de contar com va ésser que N'Arnau s'aficà dins es carabassot d'esser operista.

—Conte-hu tu, Miquel! diu En Tòfol, que hu sabs millor.

—Tu hu sabs tant com jo, diu En Mena; però ja enveritiré jo, si tu hu trobes.

—Sia un sia s'altre, vaig jo dir, sa questió és que m'ho conteu.

—No res, diu En Mena, ja prendré jo ses esquelles. Ja li contà En Tòfol que an es Seminari N'Arnau, com los posaren s'assignatura de *Música Gregoriana* segons ses Ordes del Papa, fonc des qui més s'hi distingiren, perque hi ha que convenir en que N'Arnau, fora des bravetjar-se i voler ésser molt, és es caire seu més foguer això de sa música. Com deixà es Seminari, no anyorà res d'allà més que sa classe de *música gregoriana*. Noltros li diguérem:—Un homo com tu i de sa casa que és, has de prendre un mestre per tu mateix i llogar un piano, perque en materia de música lo més avengut es posar-hi es dits. I tens s'excusa millor del mon per ginyar ses ties a fer aquest llaüt: per tu porer ésser Rector, Canonge i qualque cosa més, te convé a caramull sebre de música, i més amb so gran brant de veu que me tens!

—Però bé, dic jo, ¿i que tammateix és ver que ell té gran veu?

—Li diré, respòn En Mena: no en té tanta com ell se figura; però en té així mateix, i en poria treure molt bon partit si ell se sabia subjectar i si fos més modest i més comportívol.

—I ses ties, dic jo, ¿que tammateix anaren de pop?

—Ja hu crec que sí! diu En Mena. Aquelles santes dones estaven tot alabades com sentien cant *r Ave-Maries* i *Pare Nostros* a N'Arnau a l'església a's temps des punts, i a ca-seua, que feia i fa mal de cap a tots es veinats cantant i *vocalisant*: pero ses ties n'estàn tot baves, xalant-hi a les totes. Així és que, com N'Arnau, per impugnes meues, les va escriure sobre prendre un mestre de música per ell tot sol i llogar un piano, a fi de que això li ajudàs per ésser ben prest Rector i Canonge, elles digueren que si i li enviaren una partida de *billets de Banc*; i N'Arnau ben depressa a prendre es Mestre i a llogar es piano. Es Mestre era un bon senyor, massa bo, però molt entès en la materia perque fonc operista una partida d'anys, amb una veu de baix que tenia.

—¿qui era ell? dic jo.

—Un català de Barcelona, diu En Mena, que era vengut a Mallorca per reforsar, perque havia tirada una malaltia llarga, i es metges li havien aconseguit que vengués.

—Vol dir, dic jo, no era cap mort de fam?

—Res d'això, diu En Tòfol. Lo que era, come bon músic, un exultat, que sols que el signassen amb so dit, ja tenia ses formigues an es cap des tió; però aviat li espavava.

—Bono idò, diu En Mena. N'Arnau, amb aquest Mestre tan bo, tot d'una feia hora per llege, i es Mestre n'estava tot satisfet, perque es deixeble li estudiava molt i s'aplicava una cosa fora mida. S'hi donava massa, perque bruiat com anava amb sa solfa, feia

nassos a s'estudiar; es llibres li podien; tota excusa li era bona, per arreconar-los.

—Pero no diguéreu, demà jo, que estudiava així mateix quant comensà a anar a Monti-Siòn?

—Es primer any sí, diu En Mena; però si no hagués tenguda sa solfa, hauria estudiat molt més i li seria anat millor an ets exàmens. Ara es segon any i aquest que hem passat, ja no'n taia tros de lo des Batxiller, perque sa música ei duia venut. Noltros ja veiem que allò no anava bé i que li vendria un mal resultat a's dia que son pare se'n temeria; i amb aquestes estam, que arribarà a temer-se'n es bony esclatarà i serà ferest. Tant jo com En Tòfol perillam dur-ne sa post an es forn.

—Noltros, diu En Tòfol, e-hi hem pensat massa poc en ses resultes que poren venir de tant com mos som devertits i mos devertim amb aquest be-reiol de N'Arnau; però no mos ne sabem deixar ni estigar.

—Es que hi hem rigut molt amb aquest bo d'Arnau! diu En Mena, i mos hi hem passades i mos hi passam a Ciutat molt bones estones.

—I sempre de franc! no és ver dic jo.

—Passa de ver! diu En Mena. Mos prenim tots es devertiments que mos passam p'es cap.

—I N'Arnau paga! dic jo.

—I ben ver que és! diu En Tòfol. Me crega, D. Pau, que és tot una tentació per uns al·lots com noltros. Ja mos agradaria ésser com En Llevantol, que res d'això li entra, sempre aficat an es llibres.

—I veiam! diu En Mena, no tots ets homos són iguals. Es tet és que N'Arnau sempre mos cantussetjava i mos cantussetja bossins de música d'aquella més recolada i refilada, i ¿qui és insensible a s'etsis des grans Mestres? En no ésser un tros de suro!

Però ¿no deis, demà jo, que an En Llevantol no li entra res d'això?

—Ja li agrada ja així mateix, diu En Tòfol, sa música bona. Lo que no li entra és que li paguin es cinematograf, es teatre, es bunyols, es gelat, *racions de costelles* i *beef-steacks*. Idò a noltros mos va magníficament: tenim totes aquestes coses de franc i llavò concerts de música bona seguit seguit, perque en quant an això sí que li assegur que N'Arnau està tocat de bon gust, té un paladar fi. ¿Tant de sentit comú tengués per ses altres coses!

—De manera que aquell Mestre de Barcelona l'ensenyava bé? dic jo.

—Bé de tot! diu En Mena. Lo que hi ha que s'hi enfada massa perque N'Arnau, que la primeria no gosava dir casi res davant ell, a poc poc e hi cobrà tal confiansa, que li feia contrari en materia de solfa i de manetjar sa veu, fins que arribà a voldre-ne sebre més, i allà armaven ses grans baraias sobre si tal *nota* s'havia de donar així o així dessà, sobre si s'havia de badar molt sa boca o si l'havien de badar poc per cantar això o allò altre, sobre si tal *baix* o tal *tenor* o tal *triple* o *contralt* era superior o inferior a tal altre, sobre si aquella o aquella altra *òpera* feien es pes o no'l feien, si eren cap obra-mestra o obra de manyans, sobre si tal teatre o tal altre de Barcelona, Madrid, Milán, Paris, Berlin, Sant-Petersburg tenien més bones o més dolentes *condicions acústiques*. I N'Arnau mai li volia amollar an es Mestre, que, com veia allò s'hi enfadava i al punt ja el veieu més vermei que un pebre de cirereta, que li haurien pogut encendre un luquet a sa cara; i se poava a cridar, i N'Arnau cridava més, fins que es Mestre agafava es capell i se'n anava, tirant llamps i pestes. I noltros que, tancats dins ses nostres cambres, cuidàvem a fer un de riaies, i En Llevantol per lo mateix. Basta dir que ses senyores *Xeretes*, a on estam, mos agafaren a la fi, demanant-mos de consel sobre què havien de fer amb N'Ar-

nau, perque trobaven que allò no acabava d'estar bé i que tenien por de que es veinats no *donassen part a s'Autoritat*. Noltros e-hu compreniem així mateix, pero hi réiem tant i mos hi devertiem tant amb aquelles baraias, que diguérem a ses senyores que no tenguessem ansia, que tampoc no hi havia tant per tant. Noltros així mateix agafarem un dia N'Arnau, i li diguérem que respectàs més es Mestre perque a's cap i a la fi era es Mestre, i es Mestres se deuen haver de respectar, i més un Mestre com aquell tan entès i experimentat.

—Pero bé, vaig jo dir, encara no m'heu dit com va ésser que N'Arnau se resolgué de fer-se operista; perque tot quant m'heu contat fins ara, només és de que ell aprenia de solfa i de cantar per porer ésser Rector o Canonge o qualque cosa més grossa, tot d'una que prendria missa, en haver feta sa carrera de Lleis.

—Bono, D. Pau! diu En Mena. Totes aquestes solfes de prendre missa, ésser Rector o Canonge no eren més que revolteries i embuis de N'Arnau per dur enganades ses Ties a fi de que seguissen aflujant la mosca i li fessen raig i roi de doblers. Ja li diguérem que, quant N'Arnau deixà es Seminari, ja se veia que seria tant capellà com jo turc o mongol. ¿Si bastava parlar cinc minuts amb ell per conèixer que ses derrerres idees que ell tenia d'esser capellà! això parlant en confiansa i davant gent com noltros i lluny de ses Ties i de sa gent que conferia amb aquelles beneïtones. Es ver que ell de tot d'una no havia pensat d'esser *operista*, sino just d'instruir-se fort eu música i en so manetjar sa veu, perque li agradava fora mida allò i hi cuidava a perdre es *kirie eleison*. Varem ésser noltros que per riure i passar el temps devertits, comensàrem a dir-li:—Homo! aqueixa veu teua es lo que no hi ha! Aqueixa veu teua val un mon! ¿Com no te fas Operista? ¿Ets un animal sí no t'hi fas! ¿Com no hu veus que no hi ha veu an el mon com sa teua? Ja veus N'Ordines de Sta. Margalida i N'Uetam de Ciutat i En Riera de Manacor si s'hi feren amunt come *baixos* i si en feren de renou dins es grans teatres d'Europa. Idò bono estigues segur que tu los safalques, los te fas teus, si tu te dones a la carrera tant com ells s'hi donaren!

—I ell ¿que deia, com vos sentia? demà jo.

—Sa primeria, respòn aquí En Tòfol, no se'n acabava de fiar que no mos ne riguéssem un poc massa; però com ell està tan tocat de vanidat i d'orgull que sempre s'ha cregut ésser tot lo món en qualsevol cosa se pos, aviat s'ho va beure que era així com noltros deiem, i s'ho aficà tant dins es cor, que pegà cosa an es llibres de Monti-Siòn, i no pensa pus més que en sa solfa i en so cantar. Com e hu digué an es Mestre, aquell sant homo li demaná si tenia es consentiment de son pare, perque amb una cosa tan seria com sa carrera de tota la vida no convé gens anar tropell tropell; sino pensar-hi bé i prendre consel de persones enteses, i sobre tot un fii de familia sempre ha de contar en so consentiment de son pare i sa mare, perque es prendre una carrera suposa un gran gast, i més sa carrera d'operista, que és una de ses que costen més per porer-ne treure profit. N'Arnau se'n gordà com de caure de dir-ne res de tat això a son pare ni a sa mare i molt manco a ses Ties, perque massa veia ell que li dirien que no i el se'n menarfen tot d'una a So'n Palafanga, i se seria acabada per a sempre aquella gran vida que duia devers Ciutat. Per no sentir pus es Mestre, que sempre li sortia que, per comensar, primer havia de tenir es sí de son pare, un dia fingí una carta de son pare que deia que estava molt conforme de que prengués tal carrera; i aquí es Mestre consentí a donar-n'hi llissons, però

sempre les tenia amb N'Arnau, perque aquest sovint en volia sebre més que ell, i li aguantava ses tesses com un dimoni. En lo que'l sermonava més aquell homonet, era sobre sa bona vida que ha de fer un *operista* si vol conservar molt de temps sa veu: fóra suc alcohòlic de cap casta! fóra anar de nits! fóra cafès ni taules de joc! fóra res contra el *sisè manament*. Totes aquestes coses, deia aquell homonet, són pesta cernuda per un *operista*, perque en quatre dies esfondren i fan mal-bé sa veu millor del mon.—Bono! de'a N'Arnau, com sentia aqueixes comendacions ¿i vostè que no hu pondera un poc massa? que no hu fa massa gros? Veiam si a poc poc un *operista* haurà de fer *vida de frare*?—La hi haurien de fer tots, per anar bé! deia es Mestre. Altra cosa seria s'art operistic si ets operistes visquessen come frares i ses operistes come monges: cantarfen molt millor i molt més temps, s'omplirfen més ses butxaques i no hi hauria ets escàndols que hi ha.

—Arnau! li deiem noltros, ja pots estar alerta! escolte'l-te an aqueix Mestre, que en sab tant la prima en tants d'anys com e-hi ha habitat damunt ses taules i entre *bastidors*!

—Sí, diu aquí En Mena. Noltros le hi deiem per lo que contàrem despuis-sahir, que ses al·lotes el duen massa en revolt, se'n agrada massa; i amb això si un no té trempansa, sobre tot un jove, pega a fons, el dimoni en fa festa i llavò romà deshonrat i afrontat. Així és que noltros li hem aguda d'estirar sa brilla a N'Arnau en materia d'aquestes coses, perque hi té es caire massa foguer. I és que sa música hu fomenta i hu encarna an això. Per aquestes cinc centes fonc que, com ell comensà a escometre i marruquetjar Na Floripes Punxora, trobàvem amb En Tòfol que encara convenia més que passàs el temps festetjant amb ella bé i honestament, que si havia de fer coses pitjors amb altres bruixes de mals averanys. I es Mestre trobà lo mateix, com noltros n'hi parlàrem, per que aquell sant homo hi anava molt fort amb això de que ets operistes havien de *fer vidu de frare*, si volien que los digués tot en papa, si bé N'Arnau sempre li protestava. Sa veritat és que aquells dos còssos s'avenien massa poc, i crec que haurien acabat malament, si es Mestre no reb una carta de sa seua familia que partís immediatament cab a Barcelona. Se'n hi anà, i d'allà escrigué que ja no tornaria.

—I N'Arnau, dic jo, ¿quin Mestre va prendre.

—No'n va prendre cap, diu En Mena, perque digué que ja no en necessitava, que bon Mestre era ell. I així s'és passat tot aquest any; però no crec que'n passí altre perque que son parel aviat se'n arribarà, a tèmer des bordel de N'Arnau i el se'n menarà a So'n Palafanga, que és lo més avengut que poria fer.

Com érem aquí, se presenta es cuiner, mos demana si dinariem, li deim que sí, mos diu que mos porem asseure a sa taula, mos hi asseim, i mos tregué un dinar des millors que jo mai hagués vists. Mos posàrem tots come tudons, i no mos poriem atxafagar com acabàrem.

Hora baixa mos ne tornàrem a Sóller, passàrem sa vel·lada amb D. Lau, D. Biatriu, Na Noreta i N'Ainons, fent-los jo milions de gracies de lo bé que m'havien tractat i mil oferiments de tot allò en que jo les poria servir; i lo endemà demati, donant a tot es darrer *Amb-De-xisau*, prenc es tren i ¡cap a Ciutat s'és dit! a rodar a sa sinia de ses meues feines habituals, que no son poques ni falegueres, però que sempre, Deu no m'ho tenga en retret ni vanagloria, les he fetes de bon gust.

Na Rosa

(Acabatai)

Aquell criat se desxondí dematinet així mateix, no conegué que li haguessen regoneguda sa roba ni tocada sa carta, donà les gracies an aquell senyor de que l'hagués acobitiat de franc; i amb ses entre senyes que es senyor li donà, partí i pogué trobar a la fi es punt a on era el Rei i sa guerra.

Entrega sa carta an el Rei, que, quant la lletgí, poreu fer comptes si li degué caure avall tot allò; però agafa sa ploma i contesta a sa mare que, fos lo que fos allò que era nat de Na Rosa, que le hi guardassen i a ella li tenguessen tot s'esment que ell havia començat.

Aquell criat torna partir cap a cal Rei; i com s'era campat tant bé a caaquell senyor desconegut, e-hi torna fer hostal. El fan jeure an es mateix llit de set matalassos; i, com dormia com un tronc, es senyor entra dins sa cambra de puntes de puntes, el sent que ronca a la descosida, li paupa ses butxaques, li troba sa carta del Rei, i la capgira, posant-hi que immediatament treguessen dafora aquella mala bruixa de Na Rosa amb so mostro que havia tengut; i que si no hu feien així, com ell vendria, en faria un penjaroi de tots.

Lo endemà a punta d'auba se desxondeix es criat, se vest, no coneix que li hagen regoneguda sa roba ni tocada sa carta, dona les gracies an aquell senyor d'haver-lo acobitiat tan magníficament, i toca soletes cap a cal Rei.

Com la Reina véia obri sa carta i la llig, caigué en terra de baticor. Com cobrà rompé en plors, i plora qui-plora de veure sa desgracia i dissort de sa seua nora i de s'infantó.

—Però ¿com pot esser això, deia ella, que es meu fill haja escrita aqueixa carta? ¿Quin possible és que ell haja manat una tal cosa?

Però sa carta cantava i massa clar que deia ses coses, que no hi havia lloc aduptes ni a baubeigs. La reina véia s'aconseïa amb sos senyors véis de la Cort que ja no havien pogut anar a la guerra; i tots acabaren per dir-li:

—Senyora Reina! és ver que pareix impossible que el Rei haja pogut escriure una tal cosa; però no és gens duptós que això és lletra seua; i trobam que és massa exposat no creure'l. Ara Vossa Reial Majestat fassa lo que crega més convenient.

Aquella pobre senyora ni menjava ni bevia ni dormia des trastorn i de sa pena que l'astregolava.

Na Rosa ja hu crec que se'n temé, i no parava de demanar-li que tenia, fins que un dia sa pobre véia li diu:

—Fieta, se fa precis dir-t'ho que tenc. Mi't aquesta carta del Rei.

Na Rosa la llig, i romàn freda, sense polsos; però aviat se revest de coratge, i diu:

—Senyora i mare meua! ¡que no plor pus Vossa Reial Majestat! El Rei mana això? Que se fassa lo que mana el Rei. Jo som seua, ell me salvà la vida; bellament en pot dispondre. ¡Que m'acompanyin amb s'infantó an aquell mateix bosc a on el Rei me trobà feta benes, i que me posin unes alforges amb pa i formatge per set o vuit dies, i Deu nostro Senyor ja proveïrà.

Així hu feren, i la pobreta amb s'infantó i ses alforges amb pa i formatge per vuit dies, ja fonc partida cap an aquell bosc, sensa que li vessen caure una llàgrima allà on la Reina véia i tota la Cort feien un escàndol de plors i descapdell, i es criat qui l'acompanyava, també.

Com foren an aquell bosc, diu an es criat que se'n torn, i ella amb s'infantó i ses alforges, camina caminará bosc endins, afina sa soca d'un abre que tenia un lliga-beiasses enrevoltat. El se mira bé i se mira arreu sa soca i tot allò de per allà, i s'exclama:

—Ja és aquí on mon pare me fermà i m'esbaltí a forsa de vergades!

Afina una cosa extranya dins una mata com un bras de persona, s'hi acosta, i hu va esser un bras i una mà. S'ho mira bé, i diu:

—Sabs que hauria d'esser es bras i sa mà que me falten a mil!

Prova d'acostar-se aquell bras an es colzo escapat que tenia, i zas! aquell bras i aquell colzo se confegeixen, com si sempre hi haguessen estat. Era es bras i sa mà que li mancaven.

Poreu considerar quina alegria no degué esser allò per Na Rosa!

Però no va esser això només, sinó que trespà una mica per allà davora i assetsuaixí se planta davant ella una caseta ben petita ben petita, pero que li havia de tot: una saleta com entraven; a man dreta una cambreta i una alcoveta i a mà esquerra una cuineta amb una foganyeta, un rebostet, uns fognets alts, llenya capolada, estelles, olles, plats, greixoneres, cuieres, forquetes, una guinaveta, un ventadoret, unes esmolletes, una trompa per bufar an es foc, unes esgrelletes, una tauleta, tabulets, cadires amb respall i dins s'alcoveta un llit-parat.

Amb una paraula: e-hi havia de tot lo que s'és mester a una casa.

I sentí una veu que li deia:

—Habita aqueixa caseta; i, en veure negú que s'acost, tanca-t'hi dedins, posa barra, i no obrigues mai que no diguen tres vegades: —*Obriu per amor de Deu!*

Na Rosa a-les hores no hi cabia de goig i de gaubansa, i no s'aturava de dir:

—¡Beneïda s'hora que el Rei escrigué aquella carta que me treguessen dafora! Si no venc dins aquest bosc, no hauria trobat mai aqueix bras i aqueixa mà que'm mancaven, que valen més que totes ses coronas del mon. I ara m'estic aquí, condreta i amb so meu infantó dins aquesta casona tan agudona, que hi ha de tot, i m'hi estic com una reina.

I allà se passava la vida aquella santa al·lota sa més satisfeta i gojosa del món.

Amb això s'acaba sa guerra; el Rei en torna triumfant, i tot es palau endolat.

—I ara ¿què és això? demana a sa mare com e-hu veu tot endolat, i no afina en lloc Na Rosa ni s'infant.

—¿I encara tens cera de demanar-ho? diu sa mare. ¿No hu sabs tu que escrigueres com Na Rosa donà a llum?

—Prou que hu sé! diu el Rei. Sa carta de Vossa Reial Majestat deia que Na Rosa havia donat a llum un mostro que no sabien si era animal o persona, que tot hom feia flamada contra ella, i que, si no la treien dafora, e-hi havia un alsament de tota la ciutat:

—Jo no vaig escriure una tal cosa! diu la Reina véia, sinó tot lo contrari: que Na Rosa havia tengut un infantó com un sol, i que tothom n'estava contentíssim. I tu llavò mos vares escriure que, si no trèiem dafora Na Rosa i s'infant, en venir, mos faries penjar tots!

—Això sí que hu és poc ver que jo hu escrigués! diu el Rei. Jo lo que vaig escriure que fos lo que fos s'infant nat, él me guardásseu fins que jo vendria i que tenguésseu ben tractada Na Rosa.

Quant el Rei i la Reina véia veren allò, compregueren que el dimoni hi havia bufat. Agafen aquell criat que havia traspassades ses cartes, l'esplugaren fort sobre a on s'era aturat i si negú li havia ubertes ses cartes; i ell digué que s'era aturat a fer nit a ca-un senyor que no sabia qui era, d'anada i tornada, pero que no s'era temut de que negú nat li hagués ubertes ses cartes.

—Bono, diu el Rei davant tot aqell endiumenjat. ¿Cap a on se'n anà Na Rosa.

—Cap an aquell bosc a on tu l'havies trobat feta benes! diu la Reina véia.

—Idò allà me'n vaig! diu el Rei, o jo la menaré o ja no tornaré pus.

Se posa damunt un cavall i de d'allà cap an aquell bosc! E-hi arriba, s'hi afica cerca qui cerca per tot ben arreu.

Com feia set dies que hi cercava, afina una caseta, s'hi acosta, i hi colombra una joveneta asseguda an es portal amb un infantó dins sa falda i que debanava un ram de fil.

Sa joveneta el guipa, s'aixeca, s'enfonya dins sa caseta, tanca sa porta, i posa barra de part dedins.

El Rei s'arramba a ses portes i toc! toc!; pero sa joveneta ¡ben alerta a obrir!

I el Rei toc! toc! a ses portes, i ¡hala a dir: *Obriu per amor de Deu!*, *Obriu per amor de Deu!* *Obriu per amor de Deu!*

Com Na Rosa sentí tres vegades *Obriu per amor de Deu!*, lleva sa barra i obri de bat en bat.

Com Na Rosa se veu aquell senyor davant, li clava mirada d'aquelles que travessen i va conèixer que era el Rei; però no hu feu coneixedor perquè no sabia per que hi anava, i acalà ets uis tota empegueïda i retgirada.

El Rei també la se mirà ben arreu, i hauria dit que era sa seua dona si no hagués reparat que tenia es dos braços sencers i ses dues mans.

—¡Que'm tirin d'una passa, deia ell amb ell mateix, si aquesta al·lota no és justfet Na Rosa! Però a Na Rosa li manca un bras i una mà, i aquesta tè es dos braços sencers i ses dues mans ben condietes!

Com estaven tot dos estafaril·lats perquè Na Rosa no gosava dir res i el Rei no sabia per on havia de rompre, fins que el Rei digué:

—Bon dia i bon any, sa jove!

—Bon dia tenga senyor! respòn ella. Si vol res de mi, que hu diga!

—Es que passava per aquí, diu el Rei, i m'és vengut de nou afinar aquí aquesta caseta, que mai la hi havia vista, i això que anys enrera jo hi venia molt a cassar per aqueix paratges. ¿I que tammateix fa gaire temps que hi caplleves per aquí?

—Devers un any, diu Na Rosa

—¿I aquest infantó? que és teu? ¿o és casada? diu el Rei.

—Sí, señor! diu Na Rosa. Sobre tot, senyor, si vol seure, que sega. Que fassa lo que vulga.

El Rei s'asseu, i mira qui mira Na Rosa; i com més la se mirava i la sentia, més s'infundava en que allò era sa seua dona. Però llavò li reparava es bras endret i sa man dreta, i allò li feia dir:—No hu pot esser ella; ella no era condreta i aquesta hu és.

Però llavò li venia s'idea de si aquell bras i aquella mà que Na Rosa no tenia, li haurien comparegut, així com es bossins des seu còs s'eren congits damunt es llit de sa cambra reial; i allò el posava dins un mar de confusions i angunies.

Na Rosa va conèixer que el Rei no trobava es cap des fil de tot allò que veia; i ¿què fa ella? Posa un ram sencer de fil a ses debanadores, i ja es partida a debanar i a dir com qui no n'és.

—¡Hala ramet! ¡conta sa teua vida i jo després contaré sa meua. ¡Hala ramet! no't fasses dolent! que tu no hu ets! ¡Hala conta! conta! ¡No deixis res! no deixis res!

—¡Veïam que serà això! diu el Rei amb ell mateix. ¡E-hu he de veure que serà això.

¿Què me'n direu? Ell aquell ram de fil sa posa a dir:

—Si que hu contaré tot, senyora Reina! tot! tot! tot! Primer era llevor; llavò me sembraren, vaig néixer, vaig créixer, vaig granar, m'arrabassaren, me dugueren al rec, me trencaren, m'espadaran, me pentinaren, me filaren, m'espieren, me blanquetjaren, i ara Vossa Reial Majestat me debana, capdellant-me i llavò me teixiran i seré roba del senyor Rei aquí present! ¡Molt m'haurà costadet arribar a esser

roba de Vossa Reial Majestat! ¡Mes li costa a la senyora Reina esser esposa del senyor Rei! Faldades de llesques de pa! Faldades de flors! fermada a soca, vergades, tota bossins, confegida, casada amb el senyor Rei, infantó, cartes girades, treta dafora, bras bras-set endret, mà maneta, trobadeta dins maleta, confegidet, condreta. Senyor Rei, don un zbràs a la senyora Reina i se menj a besades aqueix minyonet des seu cor.

Aquí el Rei s'aixeca i dona un abràs ben fort i ben coral a sa seua estimadíssima esposa, veient que era ella mateixa, i se cuidà a menjar a besades s'infantó.

El Rei i Na Rosa ploraven comenins petits, però era de tanta d'alegría que tenien, que es seu cor cuidava a esblendrir.

El Rei posa Na Rosa i s'infantó a ses anques des cavall, ell puja adavant, i ¡cap an el palau manca gent!

Com la Reina véia i tota la Cort los veren, poreu fer comptes si devien botar d'alegría; cuidaren a fer uis de goig i gaubansa.

Se feren tres dies de festa grossa dins tot es reinat, i el Rei i la Reina amb s'infantó i ets altres que el Bon Jesús els envià, i amb tots es seus vassalls, visqueren contents i alegres anys i més anys.

I encara són vius, si no són morts, i al cel mos vegem tot plegats. Amèn.

JORDI DES RECÓ.

Notícies de Manacor

Demà, ets Exploradors i ets atlots de sa Milícia Angélica, anirán en pelegrinació, a visitar la Mare de Deu de Bon any. Es directors de aquesta pelegrinació, desitjen que tots es Manacorins que puguen, los acompanyin en aquest religiós acte, per implorar de la Mare de Deu, que mos don un bon any p'els fruits de la terra, si convé, i s'acabament de aquesta terrible guerra, que tants de perjús causa a tota la Europa.

Vaja, idò, fora vessa ni pruaga, quant se tracta de fer coses bones com aqueixa.

Per inteligencia i comoditat des que he vulguen prendre part, deim que s'hi pot anar en particular, a peu o amb carruatge, o amb so carril a la mitat de preu, això es, pagant 22 decimes per anar i venir.

Lo que importa es que a las 7 s'ajuntin tots es pelegrins a sa Estació de Petra per anar a la Parroquia a oír missa i combregar; després berenarán i llavors pujarán a Bon any a visitar la Mare de Deu.

Diumenge passat sa feu es siguent bándol:

Se fa a sebre: Que acostant-se sa época de ses calors i esent un dever de aqueixa Alcaaldia atendre amb tot lo possible a sa sanidat pública, se prevé a tots es propietaris de terres colindants amb ciquies i torrents que los facin nets dins es temps mes breu possible; així com també se prevé a tots aquells que les mura qualque animal, que tot d'una han d'avisar a sa Alcaaldia, a fi de que aquesta designi a on l'han d'enterrar.

Tambe sa fa a sebre: que queda prohibít anar p'els camins, caminóis i camades de aquesta població i es seu terme amb sos carros carregats de llenya o garbes o altres coses, quant la carrega sobresurti de sa bastimenta.

Demà a la Parroquia, festa del Patriarca St. Jusep; a las 10 ofici amb sermó, per Mn. Pere J. Vallespir.

Es mateix dia, a la Sta. Família festa solemne del Patriarca St. Jusep, a intenció de devota persona; predicarà Mn. Pere Perelló. Es vespre després de mes de Maria he-i haurà *Te-Deum*.

Es estat nomenat vicari de Galilea el nostro coterreny i bon amic Mn. Mateu Nebot. Tot li sia enhorabona!

Tipo. lit. de Amengual y Muntaner